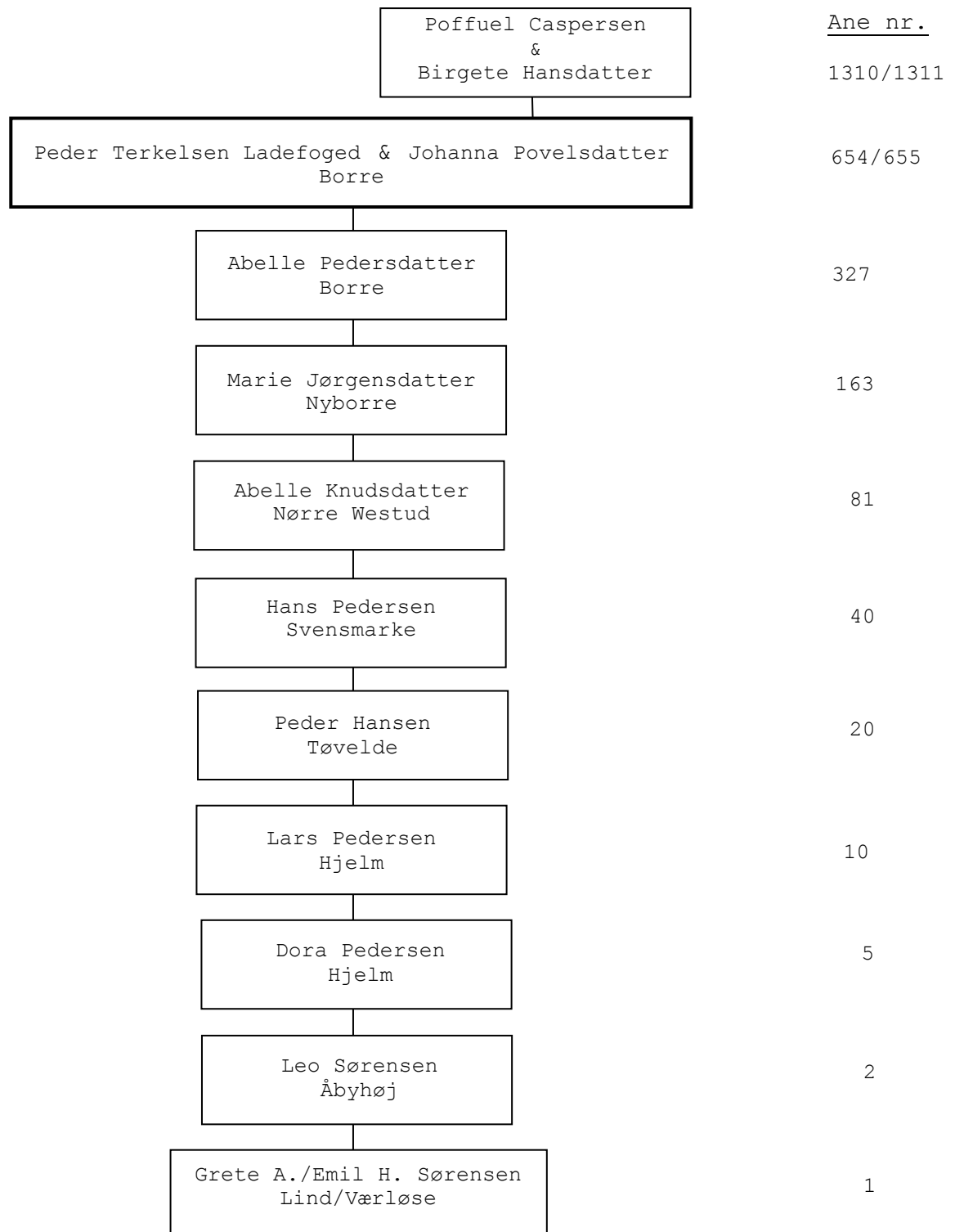

Indholdsfortegnelse

Side

Kort overblik	2
Tidsbillede	3
Peder Terkelsen Ladefoged og Johanna Povelstdatter	4
Oversigt over kildemateriale	8
Kildemateriale	10

PEDER TERKELSEN LADEFOGED & JOHANNA POVELSDATTER

Peder Terkelsen Ladefoged er født ca. 1631. Hans forældre og fødested er det endnu ikke lykkedes at opspore.

Johanna Povelstdatter er født i Borre ca. 1637 som datter af gårdmand Pouel Caspersen og Birgit Hansdatter.

Peder Terkelsen Ladefoged og Johanna Povelstdatter gifter sig i 1663. De bosætter sig i Borre. Her får de 10 børn i tidsrummet 1664 til 1675.

Peder Terkelsen Ladefoged dør i Borre i 1686, Johanna Povelstdatter samme sted i 1716.

Tidsbillede**Snaphaneoverfald på svenske ryttere**

"Snaphanerne" blev for alvor berømte og berygtede i de tidligere danske provinser i Sverige under Den skånske Krig fra 1676 til 1678.

Ordet "snaphane" menes at stamme fra det tyske "schnappen", folk der "snapper" noget fra andre.

Når der under Den skånske Krig dukkede så mange snaphaner op, skyldtes det de særlige forhold i de tidlige danske provinser. Dels var almuen utilfreds med de nye forhold, dels rekrutteredes snaphanerne i første række blandt de småbønder, der fristede tilværelsen i de store skovområder. I modsætning til det åbne landbrugslandskabs bønder levede de af en beskeden kvægdrift, mens egentlig agerdyrkning var så godt som umulig på den magre og stenede jord.

Skovbønderne havde svært ved at klare dagen og vejen, og fra gammel tid var det ikke usædvanligt, at mændene fra tid til anden supplerede husstandens indtjening med gement røveri. Da deres landsdel blev erobret af svenskerne, blev denne form for indtjening forbundet med en patriotisk kamp mod besættelsesmagten. Da krigen kom, søgte den danske militærledelse at organisere snaphanerne. Det lykkedes at få dannet nogle såkaldte friskytterkorps, der på organiseret vis generede svenskerne. Men de egentlige snaphaner fik man ikke kontrol over.

Den svenske regering gjorde som regel kort proces, når de fangede nogle snaphaner. De blev hurtigt dødsdømt og ofte henrettet på den mest brutale måde ved radbrækning, eller ved at blive spiddet på en pæl.

Kilde: Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie 1600-1700.

Peder Terkelsen Ladefoged og Johanna Povelstdatter

Johanna Povelstdatter er vokset op hos sine forældre i Borre sammen med 4 søskende.

Peder Terkelsen og Johanna Povelstdatter gifter sig i 1663, han ca. 32 år og hun ca. 26 år gammel, i Borre kirke:

De bosætter sig i Borre, hvor Peder bliver gårdmand på gård nr. 21.

Her får de følgende børn:

1. 1664, 24.jul. - Terkel Pedersen,	begr. 1664, 28.aug.
2. 1665, 15.okt. - Birgete Pedersdatter,	begr. 1665, 20.dec.
3. 1666, 7.okt. - Maren Pedersdatter,	begr. 1666, 27.okt.
4. 1668, 23.feb. - Birgete Pedersdatter,	begr. 1668, 29.mar.
5. 1669, 11.jul. - Johanna Pedersdatter	begr. 1669, 29.okt.
6. 1670, 18.sep. - Abele Pedersdatter	
7. 1672, 25.feb. - Birgete Pedersdatter,	begr. 1672, 2.maj
8. 1673, 27.mar. - Maria Pedersdatter,	begr. 1677, 17.nov.
9. 1674, 17.maj - Powel Pedersen,	begr. 1675, 26.maj
10. 1675, 21.nov. - Birgete Pedersdatter,	begr. 1678, 22.mar.

I 1685 har Peder og Johanna

- 41 fag hus,
- en besætning på 3 heste, 3 hopper, 2 føl, 2 stude, 4 køer, 4 kalve, 2 faar, 4 lam, 6 svin, 6 grise, 4 høns og 8 gæs,
- 4 tønne rug, 4 tønne byg, 1 tønne havre og 1 skæppe erter.

Peder Terkelsen Ladefoged dør i 1686, 55 år gammel.

Datteren Abele (ane nr. 327) gifter sig i 1688 med livgarder Jørgen Lauritzen (ane nr. 326).

Åge Tygesen og Johanna Povelstdatter

Kort efter datterens bryllup i 1688 gifter Johanna sig, 51 år gammel, med den 43-årige forrige ladefoged på Elmelundegård Åge Tygesen.

Egteskabet varer kun 6 år, da Åge Tygesen dør allerede i 1694.

Som det ses af det følgende klagemål, skrevet efter hestgardens afgang fra Møn i 1697, har også Johanna følt sig dårlig behandlet under hestgardens ophold på Møn:

"Højædle og højvelbårne samtlige kongelige Commissarier.

Vi undertegnede tvende fattige enker, indfalder med denne liden begæring til de gode høje herrer, som består her udi, at såsom vores forrige ridefoged Christian Arentsen har nu i en 8 års tid ladet os strengeligen eksekvere for hoveris penge indtil sålænge vi dog har måttet indgivet dette efterskrevne; først har jeg Johanna Povelstdatter måtte udgive for Anno 94 16 slettedaler, for Anno 95 11 Rigsdaler, for Anno 96 4 Rdl, hvilket jeg med hans egne kvitteringer vil bevise, foruden et par heste som var så gode som 12 Slettedaler. Og jeg Sophia Povelstdatter måtte ved min salig mand udgive 7 Slettedaler, hvilke jeg ingen kvittering måtte bekomme for, men vil det med tvende mænd her ud af byen bevise. Dette bad vi gerne at de gode høje herrer ville af nåde efterse, og for Guds skyld hjælpe os tvende fattige enker tilrette med vores fattige faderløse børn, at vi dog noget efter de gode høje herrers vilje igen måtte bekomme, hvorfor Gud dom er enkers og faderløses forsvar, skal de høje herrer igen det rigeligt belønne, og vi skal anmode Gud for Eder i vores bønner at han Eder i alle Eders tider fra al ulykke og fare skal nådelig bevare. Herpå lover og forbliver vi de gode høje herrers allerunderdanigste tjenerinder.

Borre, d. 14.maj 1697.

Johanna Povelstdtr.

Sophia Povelstdatter."

Morten Rasmussen og Johanna Povelstdatter

I 1702 gifter Johanna sig, 65 år gammel, med Morten Rasmussen smed i Borre.

Johanna dør i 1716, 78 år gammel.

Oversigt over kildemateriale

1. Kirkebøger for Borre sogn	1645 -
2. Lensregnskaber for Stegehus len	1596 - 1661
3. Markbøger for Møn	1682 - 1683
4. Justitsprotokoller for Mønbo herred	1685 -
5. Diverse sager vedrørende Møn og dens inddeling til ryttergods	1684 - 1690
6. Jordebog og matrikel for Møn og Bogø	1697
7. Opmålingsforretninger og hartkorns- beregninger angående Møn og Bogø	1697 - 1698
8. Rentekammer I, vejl. arkivregistraturer	1697

I det følgende refererer tallene i () til ovennævnte kilde-
materiale-numre.

Kildemateriale

(1) Kirkebøger for Borre sogn:
 1663, 24.feb. trol., 22.mar. viet Peder Terchelsen Ladefoged i
 Borre og Johanna Powelsdatter:

ANNO 1663
 Die Johan. Baptista
 Troloffs Peder Ladefoged
 Med Johanna Powelsdatter i Borre
 Blyfær Viader fest. omg Sanctorig.

1664, 24.jul. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds søn i Borre Terkel.
 Anna Hr. Peders i Borre bar det.
 Faddere: Giert Rasmussen og Peiter Christensen i Stege, Laurs
 Christophersen ib., Hans Jensen herredsfoged, Anders Pedersen i
 Mandemarke, Casper Bilde, Casper Powelsen, Lauritz Brand, Karen
 hl. Nielsis i Magleby, Karen Ib Degns, Anna Knud Smeds, Agnete
 Caspersdtr., Anna Hansdtr., Bodel Oluffsdtr. Jydens.
 Jordmoder Zidsele Jenses:

Jordmoder Zidsele Jenses
 Juna 10 Trinit
 Christen Peder Ladefoged barn af Borre
 og hustru Katiert Terkell.
 Anna hustru Peders i Borre bar det.
 Giert Rasmussen, Stege
 Laurs Christophersen, Stege
 Hans Jensen herredsfoged
 Anders Pedersen, Mandemarke
 Casper Bilde
 Casper Powelsen
 Lauritz Brand.
 Karen hustru Nielsis, Magleby
 Karen Ib Degns
 Anna Knud Smeds
 Agnete Caspersdatter
 Anna Hansdatter
 Bodel Oluffsdatter, Jydens
 Jordmoder Zidsele Jenses

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1664, 28.aug. begravet Peder Terchelsen Ladefogeds søn Terkel - 3 uger.

1665, 15.okt. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter i Borre Birgete.

Maren Landsdommers af Hovedskou bar det.

Faddere: Carsten Friis, Christian Hansen, Jørgen Jacobsen, Peder Schrader, Peder Raa, Casper Smid, Anna Powelsdtr. paa Elmelunde-
gaard, Margrete Jacobsdtr. af Keldby, Agnete Casper Powelsens,
Anna Casper Graates, Karen sal. Ib Andersens, Anna Jens
Jørgensens:

*Den 21 Trinitat.
Kristend Fader Ladefogeds barn af
Borre, og kaldet Birgete*

*Maren Landsdommer af Hovedskou
bar det,
Carsten Friis, Anna Powelsdtr. paa Elmelunde-
gaard
Christian Hansen, Margrete Jacobsdtr. af Keldby
Jørgen Jacobsen, Agnete Casper Powelsens
Peder Schrader, Anna Casper Graates
Peder Raa, Karen sal. Ib Andersens
Casper Smid, Anna Jens Jørgensens*

1665, 20.dec. begravet Peder Terchelsens dtr. Birgete - 10 uger:

*Den 20 December.
Jordet Peder Terchelsens hustru datter
Birgete af Borre har 10 uger og*

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1666, 7.okt. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter i Borre Maren.

Zidsele Jens Clausens af Stege bar det.

Faddere: Landsdommer Christen Baltzarsen, Christian Hansen af Stege, Mads Giedde, Rasmus Bierg, Casper Graatte, Lisbeth Richert Williamsens, Anna Jørgen Jacobsens ib., Maren Madsdtr. Raa.

Jordmoder Zidsele Jenses:

JUCA 17 Trinit.

Bndom Peder Ladefogeds datter døbt Maren
 i sin Jacobs Confirmation
 Zidsele Jens Clausens af Stege bar det.
 Landsdommer Christen Baltzar/vi. Lisbeth Richert
 Christian Hansen af Stege. Williamsens
 Mads Giedde Anna Jørgen Ja-
 Rasmus Bierg cobens ibm
 Casper Graatte Maren Madsdtr Raa
 Jordmoder Zidsele Jenses.

1666, 27.okt. begravet Peder Terchelsen Ladefogeds dtr. Maren - 3 uger:

Korrey, 400 20 uger g.
 27. October
 Begravet Peder Ladefogeds datter
 Maren af Bor. 3 uger g.
 2 1/2 Rind

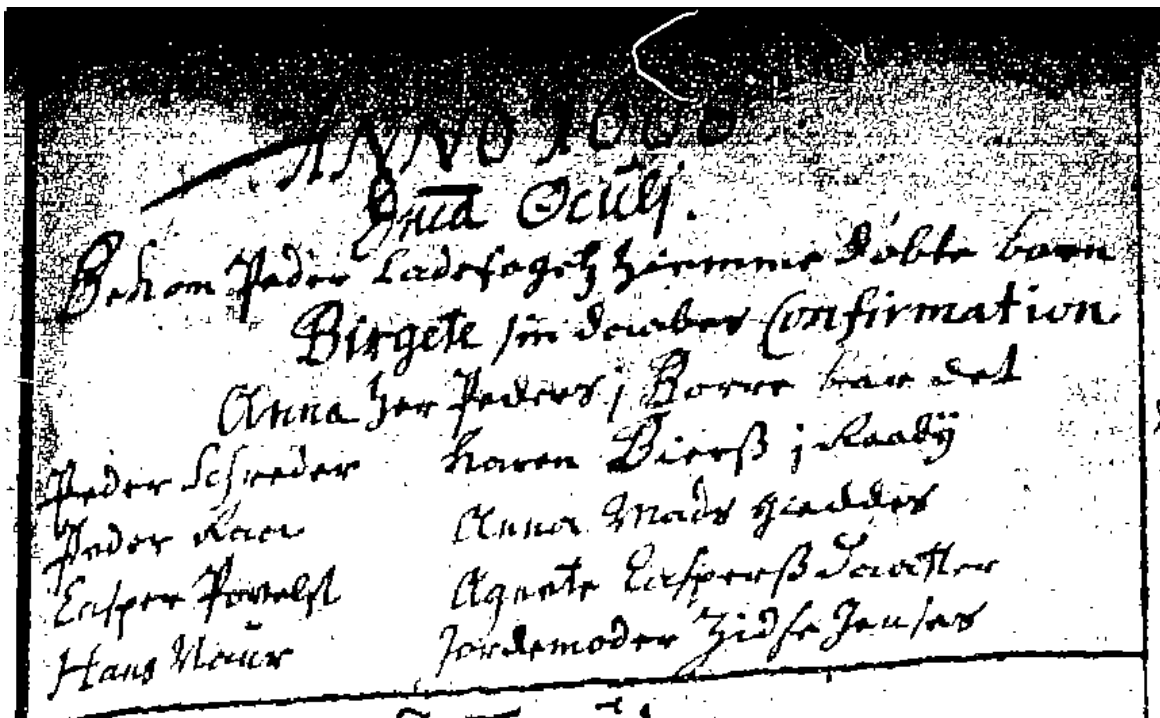
(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1668, 23.feb. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter i Borre Birgete.

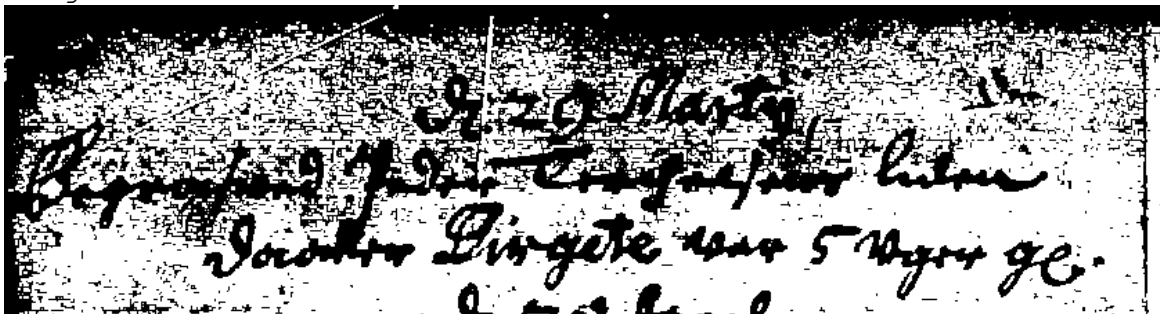
Anna Hr. Peders i Borre bar det.

Faddere: Peder Schrader, Peder Raa, Casper Powelsen, Hans Naur, Karen Biergs i Raaby, Anna Mads Gieddes, Agnete Caspersdtr.

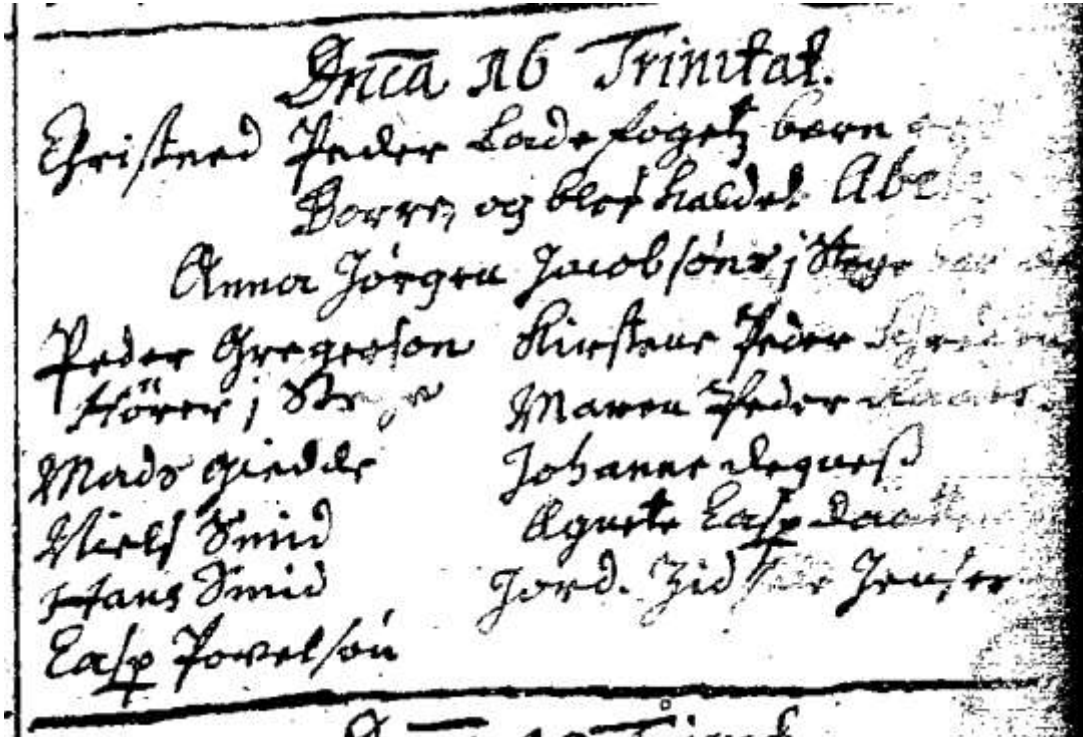
Jordmoder Zidsele Jenses:

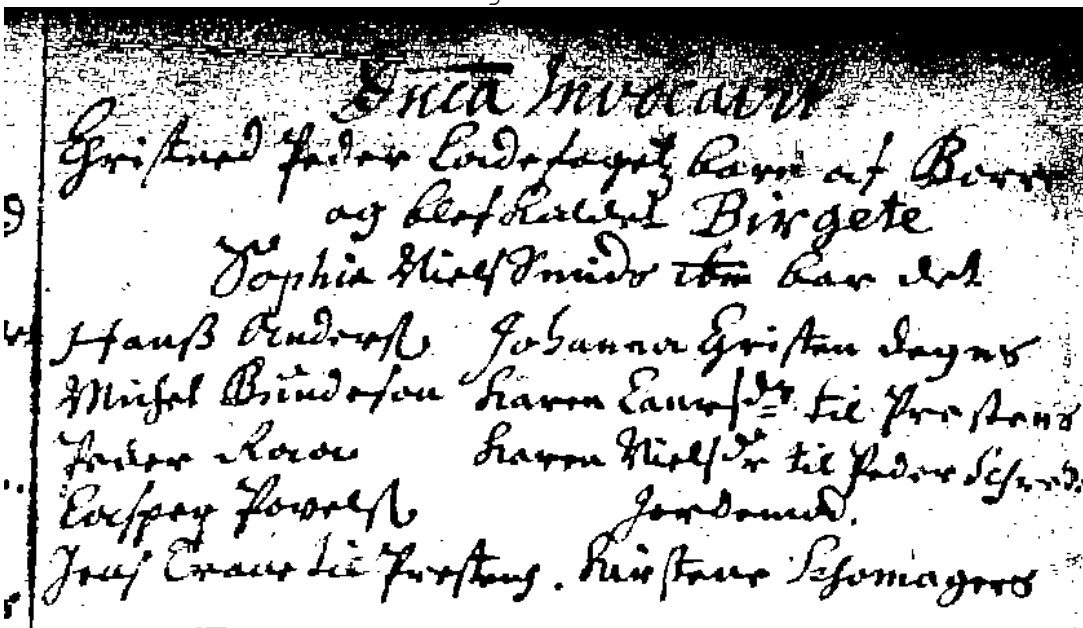
1668, 29.mar. begravet Peder Terchelsens dtr. i Borre - Birgete - 5 uger:

(1) Kirkebøger for Borre sogn:
 1670, 18.sep. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter Abele.
 Anna Jørgen Jacobsens i Stege bar det.
 Faddere: Peder Gregersen - Hørre i Stege, Mads Giedde, Niels Smid,
 Casper Powelsen, Kirstine Peder Schraders, Maren Peder Raaes,
 Johanna Degns, Agnete Caspersdtr.
 Jordmoder Zidsele Jenses:

1672, 25.feb. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter Birgete.
 Sophia Niels Smide ib. bar det.
 Faddere: Hans Andersen, Michel Bundesen, Peder Raa, Casper
 Powelsen, Jens Trane til præstens, Johanna Christen Degns, Karen
 Laursdtr. til præstens, Karen Nielsdtr. til Peder Schraders.
 Jordmoder Kirstene Schomagers:

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1672, 2.maj begravet Peder Terchelsens dtr. i Borre - Birgete - 11 uger:

*11. 2. Maj
 Begravet Peder Ladefogeds Datter
 Birgete af Borre, Var 11 Uger 9 C.
 11. 2. Maj.*

1673, 27.mar. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter Maria.

Anna Jørgen Jacobsen i Stege bar det.

Faddere: Niels Murer Studiosus - præstens børns skolemester, Casper Powelsen, Casper Bilde, Hans Naur, Michel Bundesen, Mads Smid i Borre, Kirstene fynboes udi Borre, Agnete Caspersdtr. til præstens.

Jordmoder Karen Clemends:

*Fest. Viridiūm
 Eriksdatter Peder Ladefogeds barn af Borre
 og blef kaldet Maria
 Anna Jørgen Jacobsens i Stege bar det.
 Niels Murer Studiosus Sinester fynboes
 Præstens børns skolemester udi Borre
 Casper Powelsen Agnete Caspersdatter
 Casper Bilde til præstens
 Jørgen Naur
 Michel Bundesen
 Mads Smid i Borre
 Jordr: Karen Clemends*

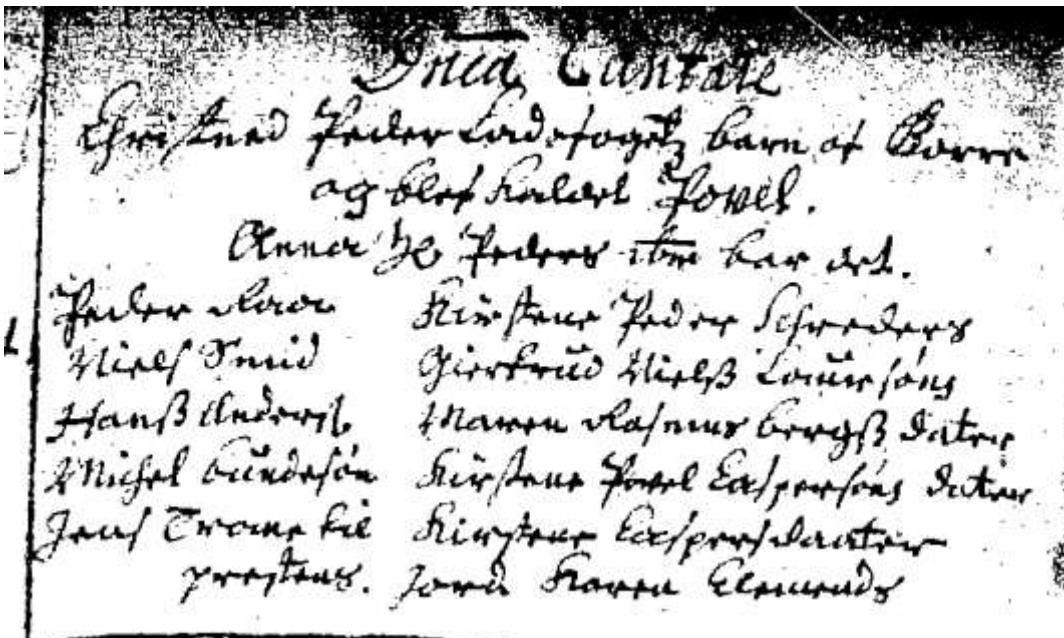
(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1674, 17.maj døbt Peder Terchelsen Ladefogeds søn Powel.

Anna Hr. Peders ib. bar.

Faddere: Peder Raa, Niels Smid, Hans Andersen, Michel Bundesen, Jens Trane til præstens, Kirstene Peder Schraders, Giertrud Niels Laursens, Maren - Rasmus Biergs dtr., Kirstene Caspersdtr.

Jordmoder Karen Clemends:

1675, 26.maj begravet Peder Terchelsens søn i Borre - Powel - 1 aar, 2 uger.

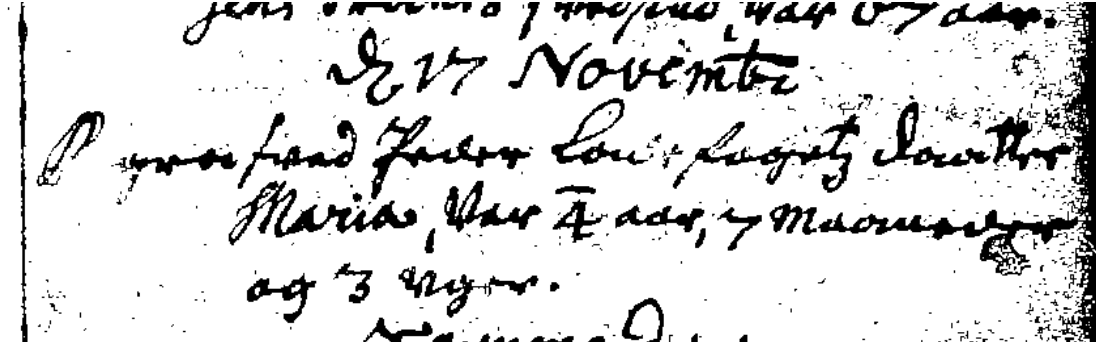
1675, 21.nov. døbt Peder Terchelsen Ladefogeds datter Birgete. Anna Hr. Peders i Borre bar.

Faddere: Claus Hansen Hage - herredsfoged, Hans Naur i Torpe, Hans Knudsen Wæfver, Jens Trane til præstens, Giertrud Hans Degns, Sophia Niels Smids, Ellene Michel Bundesens. Jordmoder Karen Clemends.

1676,- døbt Hans Knudsen Wæfvers dtr. i Borre - Bodel.

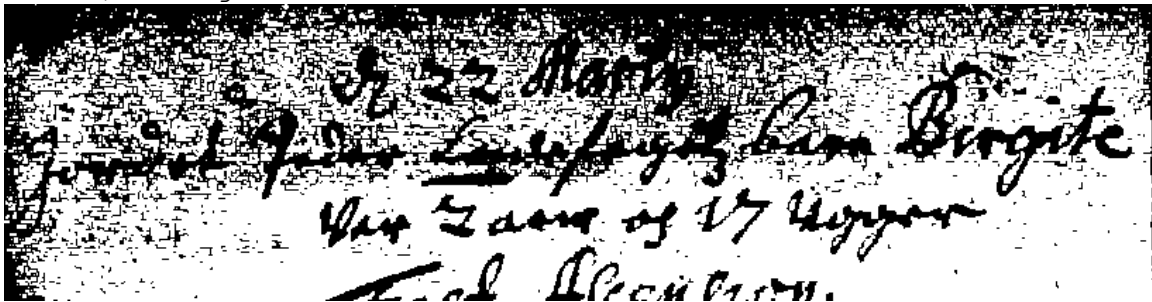
Faddere: Johanna Peder Ladefogeds bar. - .

1677, 17.nov. begravet Peder Terchelsens datter i Borre - Maria, 4 aar, 7 md. og 3 uger:

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1678, 22.mar. begravet Peder Terchelsens dtr. i Borre - Birgete -
2 aar, 17 uger:

(3) Markbøger for Møn:

1682-1683.

Borre.

Ejendom 24: Peder Terchelsen, 1 del jord med hus og hafue.

Ejendom 25 til Borre kirke: Peder Terchelsen

(5) Diverse sager vedrørende Møn og dens inddeling til ryttergods:
1685.

Borre.

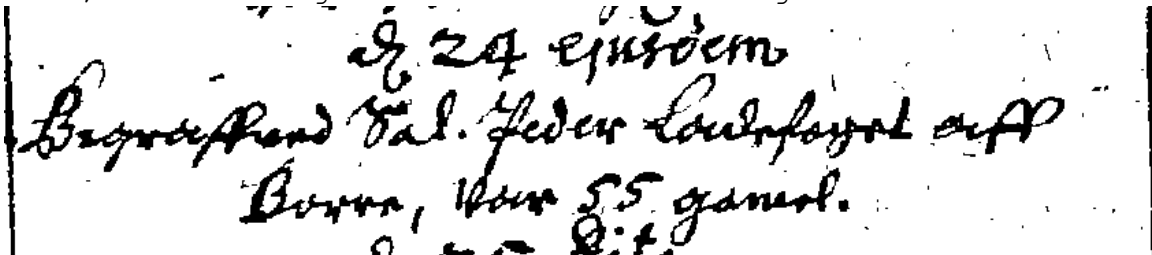
Peder Ladefoged.

4 td.rug, 4 td. byg, 1 td. aure, 1 skp. erter, 3 heste, 3 hopper,
2 føl, 2 stude, 4 køer, 4 kalve, 2 faar, 4 lam, 6 svin, 6 grise,
4 høns, 8 gæs, 41 fag hus.

I 1686 angives: Peder Terchelsen, matrikel nr. 21.

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1686, 24.mar. begravet sal. Peder Ladefoged af Borre - 55 aar:

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1688, 29.jul. trol. Aage Tygesen, forrige Ladefoged paa Elmelunde-
gaard og Enche Johanna, sal. Peder Ladefogeds i Borre:

Den 29 juliij
 Troloftaad Ege Tygesen forrige Ladefoged
 paa Elmelunde gaard, med sinne
 Johanna Ty: Peder Ladefogeds i Borre.
 Blifver vdiade - 2a Daa Trinit.
 Troloftaalene forvatted min Terchelsens
 gods Niogor, Zøj Ladoverd Maand May:
 Jacob Trushjæe Vagners prest i Solbæk, og
 Trost offør Majors Zowert; Seland,
 og det af nogen selvdiiffed forrige
 herf dalever samer tid det beoeth, nu Zing
 gærde fiore, haver de Terchelsens Joesen sine
 og min h. d. i. Peder Baden her i Magerby.
 Den 2a Trinit.

1694, 6.mar. begravet Aage Tygesen i Borre - 49 aar.

1694, 27.maj begravet hmd. Niels Rasmussens barn i Borre, som
tiente til Johanna, sal. Aage Ladefogeds.

(7) Opmålingsforretninger og hartkorns beregninger angående Møn og
Bogø:

1697-1698.

Borre, matrikel nr. 21: Peder Terchelsen, nu Christen Olufsen.

Borre, matrikel nr. 22: Peder Terchelsen, nu Aage Tygesen.

(6) Jordebog og matrikel for Møn og Bogø:

1697.

Borre.

Peder Terchildsen, tilforn Aage Tygesen, nu Christen Ollsen, 5
skp.

Peder Tercheldsen, nu Aage Tygesens enke, 6 bæster, 5 kiør, 3 ung
nød, 3 faar.

Sønder 16 fag, nordre 9 fag, øster 6, wester 6, noch 7, ialt 44
fag.

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1698, 19 p. trin. trol., dom. 2 i adv. cop. Peder Olufsen i Budsene og Johanna Powelsdtr.

1702, 9.jan. trolowed Morten Rasmussen Smed i Borre med Johanne Powelsdatter sal. Aage Ladefoged ibid:

Die Luna 9 Januarii
 i Borre med Johanne Powelsdatter
 og dagføder, og ibid.
 Ingen forløffingsmand, thi inge liden
 som fuld brøge.
 Solida Linda - - Dom: Misericordia
 St. Mercurii & 2 Martii

(8) Rentekammer I, vejl. arkivregistraturer:

472.10.

1697. Particulaire klagemål og besværinger fra bønderne på Møn om det som - - skal være graveret - - mod forordninger og regler.

1 bd.

No. 111. Johanna Powelsdtr.

Højædle og højvelbårne samtlige kongelige Commissarier.

Vi undertegnede tvende fattige enker, indfalder med denne liden begæring til de gode høje herrer, som består her udi, at såsom vores forrige ridefoged Christian Arentsen har nu i en 8 års tid ladet os strengeligen eksekvere for hoveris penge indtil sålænge vi dog har måttet indgivet dette efterskrevne; først har jeg Johanna Powelsdatter måtte udgive for Anno 94 16 slettedaler, for Anno 95 11 Rigsdaler, for Anno 96 4 Rdl, hvilket jeg med hans egne kvitteringer vil bevise, foruden et par heste som var så gode som 12 Slettedaler. Og jeg Sophia Powelsdatter måtte ved min salig mand udgive 7 Slettedaler, hvilke jeg ingen kvittering måtte bekomme for, men vil det med tvende mænd her ud af byen bevise. Dette bad vi gerne at de gode høje herrer ville af nåde efterse, og for Guds skyld hjælpe os tvende fattige enker tilrette med vores fattige faderløse børn, at vi dog noget efter de gode høje herrers vilje igen måtte bekomme, hvorfor Gud dom er enkers og faderløses forsvar, skal de høje herrer igen det rigeligt belønne, og vi skal anmode Gud for Eder i vores bønner at ahn Eder i alle Eders tider fra al ulykke og fare skal nådelig bevare. Herpå lover og forbliver vi de gode høje herrers allerunderdanigste tjenerinder.

Borre, d. 14.maj 1697.

Johanna Powelsdtr.

Sophia Powelsdatter.

(4) Justitsprotokoller for Mønbo herred:
1708-09.

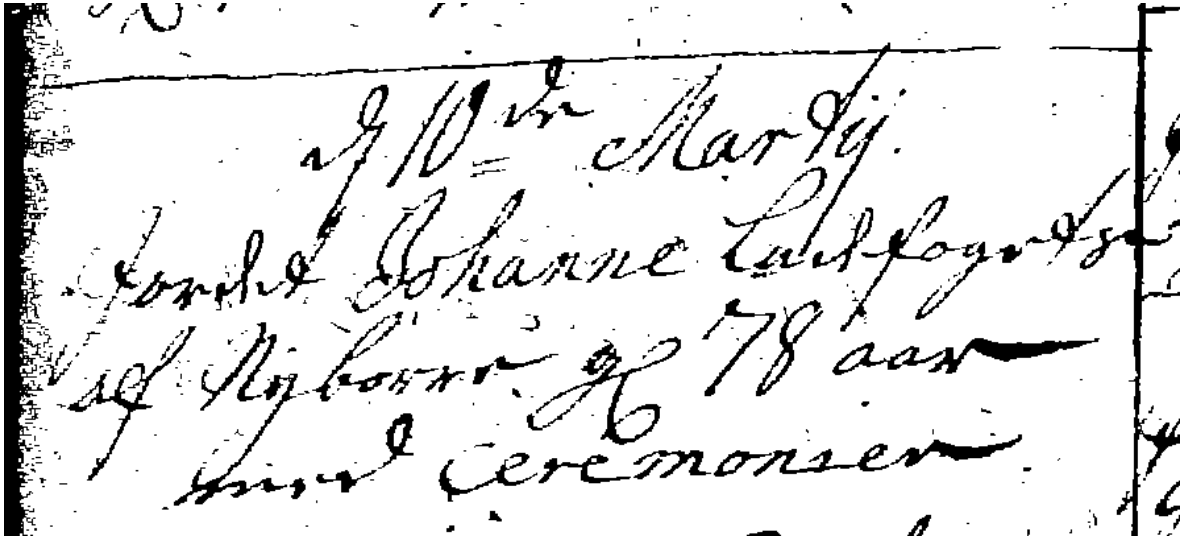
Aage Tygesens enke tager det halve, hendes barn Abel Pedersdtr.,
som er død og efterlod 3 børn:

Jørgen, Birgithe Maria og Maren, det halve.

Morten Rasmussen gift med Aage Tygesens.

(1) Kirkebøger for Borre sogn:

1716, 10.mar. begravet Johanne Ladefogeds af Nyborre - 78 aar:

A handwritten church record entry in cursive script, enclosed in a rectangular border. The text reads: "10de Martij. / begravet Johanne Ladefogeds / af Nyborre af 78 aar / med ceremonien".